

KARTA PRZEDMIOTU (SYLABUS)

Opis przedmiotu

Kod przedmiotu		Nazwa przedmiotu	Wychowanie fizyczne specjalne	
114/P/1/ST/B122			Special Physical Education	
Język wykładowy		j. polski		
Rok akademicki		2026/2027		
Kierunek		Wychowanie fizyczne		
w zakresie		Nauk o Kulturze Fizycznej		
Poziom studiów		Studia I stopnia		
Profil studiów		praktyczny		
Forma studiów		stacjonarne		
Semestr / semestry		I		
Przynależność do grupy zajęć		B1. Grupa zajęć kierunkowych- obowiązkowych		
Status przedmiotu		obowiązkowy		
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS		Forma zajęć	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS
		Wykład	15 [h]	2 ECTS
		Zajęcia praktyczne	15 [h]	
		Praca bez nauczyciela	[h]	
Powiązanie przedmiotu	z profilem studiów	Kształtuje umiejętności praktyczne (profil praktyczny)		2 ECTS
	z uprawnieniami	Służy zdobywaniu przez studenta uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela wychowania fizycznego.		2 ECTS
	z dyscypliną	Nauki o Kulturze Fizycznej		2 ECTS
Forma nauczania		Tradycyjna – zajęcia zorganizowane w Uczelni		
Wymagania wstępne		Nabór w wyniku postępowania rekrutacyjnego		
Jednostka prowadząca		Katedra Kultury Fizycznej		
Koordynator		mgr Bogusz Florczak		
Adres strony internetowej pjo		www.wfp.uniwersytetradom.pl		
Adres e-mail, telefon koordynatora		b.florczak@uthrad.pl tel.506 102 987		

EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE, REALIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WERYFIKACJA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Cel kształcenia:	Cel główny Przygotowanie studentów do planowania, organizowania i prowadzenia zajęć wychowania fizycznego dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz różnymi rodzajami niepełnosprawności, z uwzględnieniem zasad adaptowanej aktywności fizycznej, bezpieczeństwa, integracji społecznej i indywidualizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego. Cele szczegółowe 1. Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami, celami i zadaniami wychowania fizycznego specjalnego oraz jego miejscem w systemie edukacji, rehabilitacji i sportu osób z niepełnosprawnościami. 2. Przekazanie wiedzy na temat charakterystyki poszczególnych grup osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym osób z niepełnosprawnością intelektualną, sensoryczną, ruchową oraz zaburzeniami ze spektrum autyzmu. 3. Kształtowanie umiejętności oceny możliwości psychofizycznych uczestników zajęć i uwzględniania ich indywidualnych potrzeb podczas planowania aktywności ruchowej. 4. Przygotowanie do doboru i modyfikacji metod, form oraz środków wychowania fizycznego odpowiednio do rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników. 5. Rozwijanie praktycznych umiejętności prowadzenia zajęć ruchowych o charakterze integracyjnym i inkluzyjnym, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i efektywnej komunikacji. 6. Zapoznanie studentów z wybranymi dyscyplinami sportu osób z niepełnosprawnościami oraz możliwościami wykorzystania sportu, rekreacji i aktywności fizycznej w procesie wspomagania rozwoju i integracji społecznej. 7. Kształtowanie postawy odpowiedzialności, empatii i szacunku wobec osób z niepełnosprawnościami oraz gotowości do współpracy z przedstawicielami różnych zawodów wspierających ich rozwój i aktywność fizyczną.
Treści programowe:	Wykłady Podstawy wychowania fizycznego specjalnego (2 godz.) • Pojęcie, cele i zadania wychowania fizycznego specjalnego. • Miejsce wychowania fizycznego specjalnego w systemie edukacji i rehabilitacji. • Podstawy prawne edukacji włączającej i aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnościami. Charakterystyka osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (3 godz.) • Klasyfikacja i rodzaje niepełnosprawności. • Specyfika funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową, wzrokową i słuchową. • Zaburzenia ze spektrum autyzmu i ich znaczenie dla uczestnictwa w aktywności fizycznej. Adaptowana aktywność fizyczna (2 godz.) • Cele i zasady adaptowanej aktywności fizycznej.

	• Korzyści zdrowotne, społeczne i psychologiczne wynikające z uczestnictwa w aktywności ruchowej. • Bariery uczestnictwa i sposoby ich przewyżczania. Metodyka prowadzenia zajęć wychowania fizycznego specjalnego (3 godz.) • Planowanie i organizacja zajęć. • Dobór metod, form i środków dydaktycznych. • Indywidualizacja procesu nauczania i zasady bezpieczeństwa. Sport osób z niepełnosprawnościami (3 godz.) • Idea i rozwój sportu paraolimpijskiego. • Wybrane dyscypliny sportowe osób z niepełnosprawnościami. • Znaczenie sportu w rehabilitacji i integracji społecznej. Współpraca interdyscyplinarna w wychowaniu fizycznym specjalnym (2 godz.) • Rola nauczyciela wychowania fizycznego w pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami. • Współpraca z rodziną, terapeutami, pedagogami specjalnymi i personelem medycznym. Zajęcia praktyczne Ocena możliwości funkcjonalnych uczestników zajęć (2 godz.) • Analiza potrzeb i możliwości osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. • Dobór aktywności do poziomu sprawności uczestników. Adaptacja ćwiczeń ruchowych (3 godz.) • Modyfikacja ćwiczeń, sprzętu i przestrzeni. • Tworzenie bezpiecznych warunków uczestnictwa w zajęciach. Metodyka prowadzenia zajęć integracyjnych i inkluzyjnych (3 godz.) • Organizacja zajęć dla grup zróżnicowanych pod względem sprawności. • Komunikacja i motywowanie uczestników. Gry i zabawy ruchowe w wychowaniu fizycznym specjalnym (2 godz.) • Adaptowane gry i zabawy dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. • Wykorzystanie zabaw w rozwijaniu kompetencji społecznych i motorycznych. Wybrane dyscypliny sportu osób z niepełnosprawnościami (3 godz.) • Elementy techniki i organizacji wybranych konkurencji paraolimpijskich. • Praktyczne wykorzystanie sprzętu specjalistycznego. Projektowanie scenariuszy zajęć (2 godz.) • Opracowanie i prezentacja konspektów zajęć wychowania fizycznego specjalnego. • Analiza i ewaluacja proponowanych rozwiązań metodycznych.
Metody dydaktyczne (kształcenia):	Metody dydaktyczne Wykłady • wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, • wykład problemowy, • wykład konwersatoryjny,

	• analiza i interpretacja literatury przedmiotu oraz aktów prawnych, • analiza studiów przypadków (case study), • dyskusja dydaktyczna, • pokaz materiałów filmowych dotyczących aktywności fizycznej i sportu osób z niepełnosprawnościami. Zajęcia praktyczne • ćwiczenia praktyczne i zadaniowe, • pokaz i demonstracja ćwiczeń oraz technik ruchowych, • metoda naśladowcza ścisła i zadaniowa, • metoda praktycznego działania, • metoda sytuacyjna i problemowa, • symulacje sytuacji dydaktycznych występujących podczas zajęć z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, • projektowanie i realizacja scenariuszy zajęć, • praca indywidualna i zespołowa, • analiza przypadków oraz rozwiązywanie problemów metodycznych, • obserwacja i ocena wykonania zadań praktycznych, • dyskusja podsumowująca i refleksja nad przebiegiem zajęć. Metody aktywizujące: • burza mózgów, • dyskusja kierowana, • praca w małych grupach, • metoda projektu, • prezentacja opracowanych rozwiązań, • wzajemna ocena i informacja zwrotna (peer feedback).
Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się, sposób obliczania oceny końcowej:	Rygor zaliczenia przedmiotu Zaliczenie z oceną Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest: • obecność i aktywne uczestnictwo w zajęciach praktycznych, • uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium lub testu sprawdzającego wiedzę teoretyczną, • przygotowanie i prezentacja scenariusza zajęć wychowania fizycznego specjalnego, • uzyskanie pozytywnej oceny z realizacji zadań praktycznych. Kryteria oceny: Ocena wiedzy (wykłady) Na podstawie wyników kolokwium/testu sprawdzającego wiedzę: • 5,0 (bardzo dobry) – student posiada pełną i uporządkowaną wiedzę, poprawnie posługuje się terminologią specjalistyczną, samodzielnie analizuje problemy. • 4,5 (dobry plus) – wiedza bardzo dobra, występują jedynie drobne nieścisłości. • 4,0 (dobry) – student opanował większość treści programowych, popełnia nieliczne błędy.

	• 3,5 (dostateczny plus) – wiedza zadowalająca, występują braki w zakresie bardziej złożonych zagadnień. • 3,0 (dostateczny) – student zna podstawowe treści programowe umożliwiające osiągnięcie efektów uczenia się. • 2,0 (niedostateczny) – brak opanowania podstawowych treści programowych. Ocena umiejętności (zajęcia praktyczne) Uwzględnia: • poprawność doboru ćwiczeń i metod pracy, • umiejętność adaptacji zadań ruchowych do potrzeb uczestników, • przygotowanie scenariusza zajęć, • poprawność metodyczną prowadzenia zajęć, • przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Ocena kompetencji społecznych Uwzględnia: • zaangażowanie podczas zajęć, • współpracę w grupie, • odpowiedzialność za realizowane zadania, • postawę szacunku i otwartości wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Sposób obliczania oceny końcowej: <table data-bbox="821 1041 1402 1288"> <thead> <tr> <th>Składnik oceny</th><th>Udział</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kolokwium/test z treści wykładowych</td><td>40%</td></tr> <tr> <td>Scenariusz zajęć i jego prezentacja</td><td>20%</td></tr> <tr> <td>Wykonanie zadań praktycznych</td><td>30%</td></tr> <tr> <td>Aktywność i zaangażowanie podczas zajęć.</td><td>10%</td></tr> </tbody> </table> Ocena końcowa = $(0,40 \times \text{ocena z kolokwium}) + (0,20 \times \text{ocena za scenariusz}) + (0,30 \times \text{ocena z zajęć praktycznych}) + (0,10 \times \text{ocena za aktywność})$ Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny końcowej jest otrzymanie co najmniej oceny 3,0 z kolokwium oraz z części praktycznej przedmiotu. Proponowana skala ocen • 4,75–5,00 → 5,0 • 4,25–4,74 → 4,5 • 3,75–4,24 → 4,0 • 3,25–3,74 → 3,5 • 3,00–3,24 → 3,0 • poniżej 3,00 → 2,0.	Składnik oceny	Udział	Kolokwium/test z treści wykładowych	40%	Scenariusz zajęć i jego prezentacja	20%	Wykonanie zadań praktycznych	30%	Aktywność i zaangażowanie podczas zajęć.	10%
Składnik oceny	Udział										
Kolokwium/test z treści wykładowych	40%										
Scenariusz zajęć i jego prezentacja	20%										
Wykonanie zadań praktycznych	30%										
Aktywność i zaangażowanie podczas zajęć.	10%										

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi /(K) jest gotów do:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU)	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny
W1	Zna i rozumie podstawy wychowania fizycznego specjalnego, charakterystykę osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zasady organizacji bezpiecznych zajęć ruchowych dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych.	K_WG02 K_NauW03 K_NauW04 K_NauW06 K_NauW09 K_NauW10 K_NauW14	Wykład, zajęcia praktyczne	Kolokwium pisemne	Test wiedzy, pytania problemowe, analiza przypadku, ocena poprawności rozwiązań metodycznych
W2	Zna i rozumie metody, formy i środki stosowane w wychowaniu fizycznym specjalnym oraz znaczenie adaptowanej aktywności fizycznej i sportu osób z niepełnosprawnościami w edukacji, rehabilitacji i integracji społecznej.	K_WK08 K_NauW05 K_NauW06 K_NauW09 K_NauW10 K_NauW14 K_NauW15	Wykład, zajęcia praktyczne	Kolokwium pisemne, projekt	Test wiedzy, ocena scenariusza zajęć, pytania otwarte
U1	Student potrafi rozpoznawać potrzeby i możliwości osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie uczestnictwa w aktywności fizycznej, wykorzystując obserwację, wyniki pomiarów oraz dostępne technologie i narzędzia wspomagające ocenę funkcjonowania uczestników zajęć.	K_UW01 K_UW02 K_NauU03	Zajęcia praktyczne	Kolokwium pisemne	Test wiedzy
U2	Student potrafi dobierać oraz modyfikować ćwiczenia, gry, zabawy i inne formy aktywności ruchowej odpowiednio do rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników, a także ich możliwości i zainteresowań.	K_UW03 K_NauU02 K_NauU04 K_NauU07 K_NauU06	Zajęcia praktyczne	Zaliczenie praktyczne	Ocena wykonania zadania praktycznego
U3	Potrafi planować, organizować, prowadzić i oceniać zajęcia wychowania fizycznego specjalnego oraz opracowywać dokumentację dydaktyczną zgodnie z zasadami metodyki nauczania i bezpieczeństwa.	K_UO06 K_UO07 K_UO08 K_UO09 K_NauU02 K_NauU04 K_NauU05	Zajęcia praktyczne	Projekt i prezentacja	Ocena scenariusza oraz prowadzenia fragmentu zajęć
U4	Potrafi współpracować z uczestnikami zajęć i specjalistami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami oraz doskonalić własny warsztat pracy i rozwój zawodowy.	K_UO10 K_UU11 K_NauU15 K_NauU18	Zajęcia praktyczne	Ocena ciągła	Obserwacja pracy indywidualnej i zespołowej
K1	Jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego wykonywania zadań zawodowych związanych z prowadzeniem zajęć ruchowych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz do współpracy z osobami wspierającymi ich rozwój.	K_KK01 K_KK02 K_KR07 K_NauK01 K_NauK02 K_NauK03 K_NauK04 K_NauK07	Wykład, ćwiczenia, zajęcia praktyczne	Ocena pracy zespołowej	Obserwacja zaangażowania, postaw, współpracy, terminowość realizacji zadań
K2	Jest gotów do promowania integracji, inkluzji i aktywnego stylu życia osób z niepełnosprawnościami oraz do	K_KK03 K_KR06 K_NauK02	Wykład, ćwiczenia	Dyskusja, aktywność, projekt	Ocena aktywności, refleksja nad

	systematycznego doskonalenia własnych kompetencji zawodowych.	K_NauK03 K_NauK04 K_NauK07			własnym rozwojem, Ocena prezentacji, udział w dyskusjach problemowych
--	---	----------------------------------	--	--	---

Literatura podstawowa, literatura uzupełniająca, pomoce naukowe					
Literatura podstawowa: 1. Kosmol A. (red.) (2008), <i>Teoria i praktyka sportu niepełnosprawnych</i>, Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa. 2. Kosmol A., Molik B., Morgulec-Adamowicz N. (red.) (2021), <i>Sport niepełnosprawnych dla fizjoterapeutów i terapeutów zajęciowych. Teoria, praktyka, metodyka</i>, PZWŁ, Warszawa. 3. Morgulec-Adamowicz N. (2014), <i>Adaptowana aktywność fizyczna dla fizjoterapeutów</i>, PZWŁ, Warszawa. 4. Dziubiński Z., Jankowski K.W. (red.) (2015), <i>Kultura fizyczna a niepełnosprawność</i>, Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa. 5. Wiłski M. (2010), „Dostosowana aktywność ruchowa osób głuchoniewidomych”, w: <i>Sytuacja i możliwości pomocy dla osób z rzadkimi i sprzężonymi ograniczeniami sprawności</i>, Scholar, Warszawa. Literatura uzupełniająca: 1. Bergier J. (2012), <i>Aktywność fizyczna społeczeństwa – współczesny problem (przegląd badań)</i>, Physical Activity Review. 2. Bergier J. (2012), <i>Studies and Measurements of Physical Activity of the Society</i>, Annals of Agricultural and Environmental Medicine. 3. Bergier B., Bergier J., Kubińska Z. (2010), <i>Environmental Determinants of Participation in Tourism and Recreation of People with Varying Degrees of Disability</i>, Journal of Toxicology and Environmental Health. 4. Kowalik S. (2018), <i>Kultura fizyczna osób z niepełnosprawnościami</i>, AWF Poznań. 5. Morgulec-Adamowicz N., Kosmol A., Molik B. (red.) (wybrane artykuły i rozdziały dotyczące adaptowanej aktywności fizycznej i sportu osób z niepełnosprawnościami) Pomoce naukowe: • literatura podstawowa i uzupełniająca z zakresu wychowania fizycznego specjalnego, adaptowanej aktywności fizycznej, pedagogiki specjalnej i rehabilitacji, • artykuły naukowe dostępne w bazach danych (np. PubMed, Scopus, Web of Science, Google Scholar), • akty prawne dotyczące edukacji włączającej, kształcenia specjalnego i sportu osób z niepełnosprawnościami, • materiały szkoleniowe i publikacje organizacji zajmujących się sportem osób z niepełnosprawnościami, • konspekty i scenariusze zajęć wychowania fizycznego specjalnego, • materiały udostępniane na platformie e-learningowej uczelni. Pomoce dydaktyczne wykorzystywane podczas wykładów: • komputer z oprogramowaniem biurowym, • projektor multimedialny, • prezentacje multimedialne, • filmy edukacyjne i instruktażowe, • tablica suchościeralna lub interaktywna, • schematy, plansze i materiały ilustracyjne dotyczące różnych rodzajów niepełnosprawności, • materiały audiowizualne prezentujące adaptowane formy aktywności fizycznej. Pomoce dydaktyczne wykorzystywane podczas zajęć praktycznych: • sala gimnastyczna, hala sportowa lub obiekty rekreacyjne, • materace gimnastyczne, • piłki różnego rodzaju i wielkości, • obręcze, pachołki, znaczniki, skakanki,					

- drabinki gimnastyczne i przybory koordynacyjne,
- taśmy i gumy oporowe,
- sprzęt do gier i zabaw integracyjnych,
- przybory sensoryczne wspomagające percepcję i orientację przestrzenną,
- specjalistyczny sprzęt sportowy dla osób z niepełnosprawnościami (w zależności od dostępności),
- arkusze obserwacji, karty pracy i formularze oceny uczestników zajęć.

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów		
Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]	
	Zajęcia bez nauczyciela-praca własna studenta	Zajęcia dydaktyczne
Udział w ... <i>wykładach</i>	-	15 [h]
Udział w <i>zajęciach praktycznych</i>	-	15 [h]
Udział w konsultacjach	-	-
Przygotowanie do <i>zajęć</i> , Przygotowanie do <i>zaliczenia</i>	20 [h]	-
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	20 [h] 0,8 ECTS	30 [h]/ 1,2 ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	2 ECTS	

Informacje dodatkowe, uwagi
W przypadku studentów ze szczególnymi potrzebami, w tym: z niepełnosprawnością, przewlekle chorych, określone powyżej (w karcie) metody i formy weryfikacji efektów uczenia się dostosowuje się odpowiednio do indywidualnych potrzeb tych studentów. Szczegółowe zasady i formy wsparcia studentów ze szczególnymi potrzebami: w tym z niepełnosprawnością, przewlekle chorych podczas zajęć, zaliczeń i egzaminów określono w: Regulaminie Studiów, Zasadach Studiowania, Procedurze dotyczącej zapewnienia dostępności procesu kształcenia studentom ze szczególnymi potrzebami, w tym: z niepełnosprawnością, przewlekle chorych.